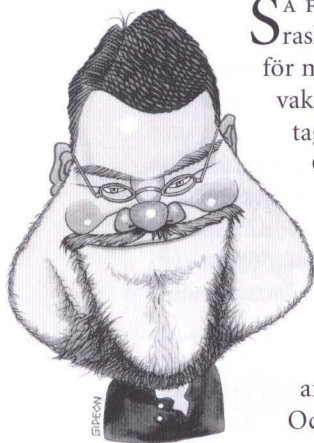

PETER J OLSSON OM

den dödförklarade opartiskheten

Amerikanska tv-kanalen CBS använde förfälskade dokument för att försöka nita president Bush. De gick på ett ordentligt bakslag, men även i Sverige ledde USA-valet till en mediaskandal.

– Jag tycker inte att svenska medier har något som helst krav på sig på opartiskhet när det gäller valet i USA, förklarade Sveriges Radios Cecilia Uddén. Och hade därmed råkat prata bredvidmun och bekräfta vad alla trott om Sveriges Radio och Sveriges Television.

SÅ FÅR MAN INTE SÄGA, och hon avstängdes skrast över presidentvalet som programledare för magasinet Konflikt och portades från valvakan. Därmed ansåg sig public service-företaget ha gjort sitt, men så är det knappast.

Cecilia Uddén är visserligen ett gott exempel på tendentiös journalistik, men ingalunda det värsta exemplet. Hon har själv hörts framföra klagomål på hur hon som USA-korrespondent skickades ut på omöjliga uppdrag när hemmaredaktionen tänt på den senaste anti-amerikanska vandringsägnen.

Och mycket av den till volymen ganska omfattande bevakningen av presidentvalet är informationsfattig till gränsen för anorexia.

Det är till exempel näst intill omöjligt att ur svenska media få en korrekt bild av vad de olika kandidaterna föreslår.

Sveriges Radios reaktion på Uddéns uttalande är egentligen märklig. Ett par veckors avstängning vid valet, som om hon skulle hindras från att påverka valutgången i USA. När problemet är ett annat. Nämligen den ideologiska obalansen i tv och radio.

UDDÉN-AFFÄREN fick rader av monopoljournalister att ställa sig upp och försvara ”det personliga reportaget” eller förklara att opartiskhet är både omöjlig och irrelevant.

Och visst finns det en sanning i att reportage som tar sin utgångspunkt i personliga mikroakttagelser har sitt värde. Och att alla människor förstås har sina egna värderingar.

En journalistisk opartiskhet handlar emellertid

just om att sätta sig över sina fördomar och kunna kompensera för dem. Det är därför vi har olika tumregler, som att låta båda sidor komma till tals, som att föra historien framåt mer med citat och fakta än omdömen.

OPARTISKHET ÄR EN FRÅGA OM journalistisk professionalism.

Denna journalistiska professionella opartiskhet kan mycket väl användas även när man skriver synnerligen partiska tidningsartiklar, till exempel ledare. Då finns en redovisad ståndpunkt, men kravet att rättvisande redogöra även för motståndares åsikter fungerar bra. Att argumentera mot den starkaste formuleringen av en uppfattning man bemöter är inte bara hederligast, utan också effektivast.

En ren och absolut opartiskhet kanske är ett ouppnåeligt ideal, men det går utmärkt att sträva efter att nå så nära idealet som möjligt. Man kan nå en större yrkesskicklighet om man bara försöker.

När så många journalister känner sig tvungna att gå ut och berätta att det i journalistiken är omöjligt att frigöra sig från sina åsikter är det svårt att tolka det annat än som ett erkännande. Nämligen av att man inte riktigt har lyckats leva upp till idealet. Ja, man kanske inte ens har försökt!

DET HADE INTE BEHÖVT vara ett stort problem för public service, med sitt krav på opartiskhet. Om summan av alla dessa hejdlöst subjektiva och partiska journalister hade gett en balanserad bild så kunde det väl ha gått an.

Det stora problemet kommer först när alla partiska journalister vinklar sina reportage åt ett enda håll. Om det nästan alltid är vissa sorters uppfattningar som göms undan medan andra får komma till tals.

Tyvärr är det just detta som är fallet i Sverige i dag.

Peter J Olsson (peter.j.olsson@kvp.se) är politisk redaktör för Kvällsposten.